

ZAGADNIENIA
Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z historii

Etap I – szkolny
7 października 2025 r.

I. Prehistoria

- 1) Znam wszystkie epoki prehistoryczne i potrafię ułożyć je we właściwej kolejności chronologicznej.
- 2) Umiem scharakteryzować każdą epokę prehistoryczną pod względem osiągnięć i umiejętności nabywanych przez ludzi pierwotnych, szczególnie w kwestii zdobywania pożywienia i miejsca zamieszkania.
- 3) Potrafię scharakteryzować koczowniczy i osiadły tryb życia w prehistorii.
- 4) Wiem na czym polegała rewolucja neolityczna (potrafię wskazać, kiedy nastąpiła).

II. Mezopotamia

- 1) Potrafię odnaleźć na mapie Mezopotamię, wskazać i nazwać dwie główne jej rzeki.
- 2) Określam położenie geograficzne Mezopotamii.
- 3) Umiejscawiam w Babilonii powstanie pierwszego prawa (Kodeksu Hammurabiego) oraz wyjaśniam zasadę zastosowaną w tym kodeksie „*oko za oko, ząb za ząb*”.
- 4) Potrafię rozpoznać na ikonografii *Zikkurat* oraz wskazać jego funkcję w Babilonii.
- 5) Potrafię odnaleźć na mapie obszar *Żyznego Półksiężycy*.
- 6) Wymieniam dokonania Sumerów – szczególnie stworzenie pierwszego pisma (wiem, kiedy to nastąpiło), żagiel, koło garncarskie itp.
- 7) Potrafię przyporządkować ikonografię charakterystyczną dla kultury Mezopotamii/Babilonii.

III. Egipt

- 1) Potrafię zaznaczyć na mapie Egipt.
- 2) Określam położenie geograficzne Egiptu.
- 3) Potrafię wskazać znaczenie Nilu dla ludzi żyjących w Egipcie.
- 4) Posługuję się pojęciami związanymi z historią Egiptu, religią oraz życiem pozagrobowym.
- 5) Rozpoznaję na ikonografii pismo Egipcjan – hieroglify.
- 8) Potrafię przyporządkować ikonografię charakterystyczną dla kultury Egiptu.

IV. Izrael

- 1) Znam historię Izraelitów od czasu wyprowadzenia Narodu Wybranego z Mezopotamii aż po utworzenie i funkcjonowanie państwa w Palestynie.
- 2) Określam położenie geograficzne Palestyny oraz wskazuję Izrael na mapie.
- 3) Opisuję rodzaj religii wyznawany przez Izraelitów – szczególnie umiem określić czas powstania Świątyni Jerozolimskiej, wierę w jednego boga Jahwe.
- 4) Znam pojęcia związane z judaizmem.
- 5) Potrafię przyporządkować ikonografię charakterystyczną dla kultury hebrajskiej (Izraela).

V. Grecja

- 1) Określam położenie geograficzne starożytnej Grecji oraz wskazuję ją na mapie.
- 2) Rozpoznaję charakterystyczne dla Grecji budowle – tj. Partenon
- 3) Opisuję kulturę Greków – igrzyska sportowe, teatr, narodziny filozofii.
- 4) Znam datę pierwszych igrzysk olimpijskich i potrafię zaznaczyć ją na taśmie chronologicznej.
- 5) Opisuję religię starożytnych Greków – znam najważniejszych bogów greckich, wskazuję czemu patronowali, rozpoznaję ich na zdjęciach, umiem wymienić atrybuty.
- 6) Charakteryzuję ustrój polityczny Aten – wiem co to było *polis*, rozumiem, dlaczego starożytni Grecy nie stworzyli jednego państwa, wiem jak nazywali oni siebie oraz swoje państwo, znam czynniki jednoczące wszystkich Greków.
- 7) Umiem podać wiek, kiedy ukształtowała się w Atenach demokracja, wiem, kto miał pełnię praw politycznych, wiem kim był i w jakim żył okresie Perykles.

- 8) Charakteryzuję ustrój polityczny Sparty – nazywam i opisuję wychowanie dzieci i młodzieży w tym kraju, wiem kto był legendarnym twórcą ustroju Sparty, nazywam uprzywilejowaną grupę społeczną w tym kraju.
- 9) Potrafię wyjaśnić definicje związane ze starożytną Grecją – np. falanga, mity itp.
- 10) Na podstawie tekstu źródłowego jestem w stanie rozpoznać opisane polis greckie wskazując w tekście argumenty decydujące o odpowiedzi.
- 11) Omawiam podboje Aleksandra Wielkiego – wskazuję na mapie Macedonię oraz szlak podbojów Aleksandra Wielkiego, odczytuję daty i miejsca najważniejszych bitew.
- 12) Potrafię przyporządkować ikonografię charakterystyczną dla kultury Grecji.

VI. Rzym

- 1) Określam położenie geograficzne starożytnego Rzymu.
- 2) Wymieniam dokonania Rzymian i rozpoznaje ich przykłady na zdjęciach – umiem wyjaśnić m. in. pojęcia tj. termy, akwedukt, limes, Forum Romanum, Panteon, akwedukt, łuk tryumfalny.
- 3) Potrafię wskazać podobieństwa religii Rzymian do religii Greków – umiem podać rzymski odpowiednik najważniejszych bogów greckich.
- 4) Charakteryzuje ustroje polityczne starożytnego Rzymu oraz znam daty zmian tych ustrojów (umiem wskazać na taśmie chronologicznej poszczególne okresy ustrojów politycznych w Rzymie)
- 5) Charakteryzuję społeczeństwo starożytnego Rzymu.
- 6) Potrafię wyjaśnić definicje związane ze starożytnym Rzymem – np. hellenizacja itp.
- 7) Znam fakty związane z początkiem chrześcijaństwa – wskazuję daty, miejsce, na mapie, powstania chrześcijaństwa, kiedy wprowadzono w Rzymie wolność wyznawania religii, wiem kto tego dokonał, wskazuję datę ustanowienia w Rzymie chrześcijaństwa religią panującą, znam zasługi św. Pawła w rozpowszechnieniu religii chrześcijańskiej w Imperium Rzymskim (podróże św. Pawła – wskazuję ich czas).
- 8) Potrafię przyporządkować ikonografię charakterystyczną dla kultury Rzymu.

VII. Początek średniowiecza.

- 1) Rozpoznaje symbole związane z religiami istniejącymi w średniowieczu i przyporządkowuje je do właściwej religii – chrześcijaństwa, islamu, judaizmu.
- 2) Rozpoznaje charakterystyczne dla Bizancjum budowle – tj. Hagia Sophia
- 3) Znam datę zdobycia Konstantynopola i potrafię zaznaczyć ją na taśmie chronologicznej.
- 4) Znam początki państwa Franków – pierwszego władcę, datę przyjęcia chrześcijaństwa.
- 5) Opisuję państwo Karola Wielkiego i jego dokonania – znam datę koronacji na cesarza Karola Wielkiego, jego zasługi dla rozwoju kultury i nauki.
- 6) Umiem wskazać czas i miejsce traktatu, który doprowadził do podziału państwa Karola Wielkiego.
- 7) Charakteryzuję narodziny nowej religii – islamu – początek (znam datę ucieczki Mahometa z Mekki do Medyny), twórcę, rozwój religii, zasady, pojęcia związane z islamem.
- 8) Potrafię rozpoznać budowle w stylu romańskim i gotyckim – wskazuję charakterystyczne cechy każdego z nich.

VIII. Początki państwa polskiego.

- 1) Dynastia Piastów – początek, przedstawiciele, najważniejsze wydarzenia.
- 2) Wskazuję pierwszego władcę i pierwszego króla Polski.
- 3) Na podstawie tekstu źródłowego charakteryzuję wojów Mieszka I.
- 4) Wiem czym był i jakie informacje zawierał jedno z pierwszych polskich dokumentów *Dagome Iudex*.
- 5) Na podstawie popularnych ikonografii jestem w stanie rozpoznać władców z dynastii Piastów.
- 6) Potrafię uporządkować w kolejności sprawowania władzy władców z dynastii Piastów.
- 7) Potrafię we właściwej kolejności poukładać dynastie panujące w Polsce.

- 8) Panowanie Bolesława Chrobrego – Zjazd gnieźnieński (czym było to wydarzenie, uczestnicy, data).
- 9) Potrafię dokonać analizy i oceny czynu Bolesława Śmiałego na podstawie tekstów źródłowych dwóch polskich kronikarzy: Galla Anonima, i Wincentego Kadłubka.
- 10) Na podstawie mapy wskazuję państwa, z którymi Polska w XIV i XVI w. zawiązała unie personalne.

IX. Odkrycia geograficzne i renesans

1. Znam najważniejszych odkrywców nowych ziem oraz dróg morskich – potrafię rozpoznać odkrywcę po notatce biograficznej oraz dokonanych odkryciach.
2. Potrafię rozpoznać, na podstawie ilustracji, budowlę w stylu renesansowym.